

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1220685/3

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד רחל ממאן)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד דורית ענברסברדליק)

הנדון: מניעת דיון בבקשה להפחתת מזונות עת שהמבקש מערים קשיים על בירור מצבת נכסיו בהליכי הרכוש

פסק דין

א. לפנינו ערעור – ולמעשה "שניים במחיר אחד" – שכן תחת הכותרת של ערעור בנוגע להחלטה בדבר חיוב המזונות הוכנס גם ערעור בנוגע למינוי כונסת הנכסים, שמקומו בתיק בפני עצמו והמצריך גם תשלום אגרה בנפרד. מן הדין היה למחוק ערעור זה על הסף מטעם זה בלבד ולהורות למערער כי אם בדעתו לערער בעניין זה שומה עליו לפתוח תיק נפרד ולשלם אגרה כדין, אלא שלפנים משורת הדין, ומאחר שנראה כי אף אם יעשה כן יהיה דין ערעורו להידחות על הסף וכדלהלן, לא מצאתי לנכון להורות כאמור ולהביא את המערער לפתיחה בהליך שידוע מראש כי יהיה הליך סרק ולתשלום אגרה בגינו אלא לבאר להלן את הטעם לדחיית הערעור על הסף – לגופו.

ב. בעניין המזונות מעלה המערער טענות שונות שייתכן שיש מקום לבחון את חלקן, אלא שבית דין קמא לעת עתה לא הכריע בהן וממילא מקדים הערעור את זמנו, לכאורה.

אלא מאי? לטענת המערער בית דין קמא מסרב לבחון את טענותיו ולדון בהן טרם ישלים הוא את שנדרש ממנו בהיבט של המצאת מסמכים לאקטואר בהליך הרכושי. לשיטתו של המערער מדובר בכריכה של עניינים נפרדים, שאין לה הצדקה, ובהענשתו בעניין המזונות בגין התנהלותו בעניין אחר.

ספק אם טענה ממין זה מקימה זכות ערעור או שאינה יכולה לבוא אלא במסגרת בקשת רשות ערעור, שלא התבקשה. מן העבר האחד אין מדובר בהחלטה סופית בהליך שבעניין המזונות, ולכאורה במבט שמעבר זה אין היא מקימה זכות ערעור; אך מן העבר האחר ייתכן לטעון כי אם ימשיך המערער, ואפשר שזו מגמתו, שלא לשתף פעולה עם האקטואר, תהיה המשמעות כי תביעתו להפחתת המזונות לא תידון כלל ותידחה למעשה גם אם לא להלכה.

ברם כך או כך דינו של ערעור זה – לו נראהו כערעור בזכות, או של בקשת רשות הערעור, גם לו הייתה מוגשת או לו נלך עם המערער, שוב, לקולא בהיבט הנוהלי (פרוצדורלי) ונראה את הערעור כבקשה כזו – להידחות משני טעמים:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הטעם האחד הוא כי יש מקום להחלטה שלא ליתן סעד למי שבא לבית הדין כשידיו אינן נקיות ובחוסר תוס'לב מבקש להימנע משיתוף פעולה בבירור הליך משפטי אחד שנוח לו להשהותו ובה בעת לקדם הליך אחר שנוח לו בקידומו, וכך בעיקר כשייתכן שנוח לו בקידומו של הליך זה דווקא בעת שההליך הקודם מתעכב. הדברים נכונים במשנה תוקף כשיש גם יסוד לכאורי לייחוס חוסר תוס' לב גם לערעור עצמו, ובענייננו לאחר העיון בתשובה לערעור ובצורפותיה סבור אני כי יש יסוד כזה, שכן בין טיעוני המערער עולה למשל גם הטענה כי עול תשלומי המזונות כבד משיוכל שאתו גם משום שהוא נושא בתשלומי מזונות אישה בנוסף לתשלום מזונות הקטינים, בעוד למעשה הצדדים גרושים והחיוב במזונות האישה כבר פסק בהתאם להוראת בית דין קמא עצמו בעניין זה. וראה עוד להלן לעניין תוס' הלב בערעור השני.

הטעם האחר הוא משום שאף לגופו של עניין ואף בניכוי שיקולי תוס'לב נראה כי אין כאן לא עילה למתן רשות ערעור ולא את תנאיהם לערעור עצמו – אף לולי היה ספק בשאלה אם מדובר בהחלטה המקימה זכות ערעור: בתביעה למזונות או להפחתת מזונות נדרש בית הדין להביא בחשבון בין השאר את יכולותיו הכלכליות של האב משלם המזונות. אף המערער דן עצמו מעלה טענות בנושא זה, והללו הן מרכיב מרכזי, אף שלא יחיד, בערעורו. לבחינת היקף נכסיו של האב שבענייננו מתנהל ההליך הרכושי יש כמובן זיקה ישירה לשאלת יכולותיו הכלכליות. לפיכך שעה שהאב מקשה על ניהול ההליך הרכושי שבין הצדדים הרי שהוא עצמו מונע גם בירור צודק של טענותיו בעניין המזונות וכובל את ידי בית הדין מלעשות בעניינן דין צדק.

עילות הערעור האפשריות הן טעות בהלכה, טעות הנראית לעין בעובדות או בשיקול הדעת או פגם בניהול הדיון המשפיע על תוצאותיו. בענייננו אין המערער מצביע על טעות של בית דין קמא בהלכה, לא על טעות בעובדות, וודאי לא על טעות כזו הנראית לעין, ולו מן הטעם הפשוט שהעובדות טרם התבררו עד תום ובין השאר משום שהמערער מקשה על בירורן במסגרת ההליך הרכושי, ולא על טעות כזו בשיקול הדעת – לרבות בכל הנוגע לשיקול הדעת בנוגע לניהול ההליך – או על פגם בניהול ההליך המשפיע על תוצאותיו, שכן שיקול דעתו של בית הדין בנוגע לניהול ההליך – היינו אינייהול הליך המזונות עד שתתברר התמונה בנוגע ליכולותיו הכלכליות של האב המבקש את הפחתת המזונות בטענה כי יכולותיו פחותות מאלה שהיו בבסיס החיוב הקיים, ולמצער עד שהלה ישתף פעולה באופן מלא עם הבירור בעניין זה – שיקול דעת סביר הוא.

לא מדובר בהענשתו של האב, במסגרת דיוני המזונות, על התנהלותו בהליכי הרכוש, אלא באידין בהליכי המזונות כל עוד אין דיון זה יכול למצות את הבירור הנדרש בו וכל עוד מי שמונע את הבירור הוא האב עצמו. לו ביקש בית דין קמא לדון בתביעת האב להפחתת המזונות היה נזקק למנות בה עצמה מומחה לבירור יכולותיו כלכליות של האב, מומחה שהיה נדרש לעשות את אותה מלאכה הנעשית בהליכי הרכוש ואינה מגיעה לידי גמר בשל אישיתוף הפעולה של האב, ומעתה ממה נפשך: אם גם במסגרת הליכי המזונות היה האב נוקט באותה גישה עצמה הרי שלא הייתה אפשרות לקבל את תביעתו שעה שהוא מונע את בירורה, ואם שם היה נוקט בדרך אחרת – הרי פתוחה בפניו גם העת הדרך להגיע לתוצאה הרצויה באמצעות שיתוף הפעולה בהליך שכבר החל ושממילא יכול גם להסתיים במועד מוקדם יותר, ההליך הרכושי, ותוצאות הליך זה יהוו תשתית לבירור הנדרש גם בהליך המזונות. מובן מאליו כי אין כל טעם להטריח את בית הדין ואת הצדדים עצמם ולהעמיס עליהם הוצאות נוספות בדמות קיום אותו בירור עצמו – אם נכון האב לשתף פעולה עימו – במסגרת הליך המזונות בנוסף לקיומו במסגרת ההליך הרכושי. דרך המלך היא, וודאי כששני ההליכים נידונים באתה ערכאה, סיום ההליך הרכושי ושימוש בממצאים ובתוצאות שיעלו ממנו לעת ההכרעה בהליך המזונות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ג. אשר למינוי כונסת הנכסים מדובר בהחלטת ביניים מובהקת שללא ספק מצריכה בקשת רשות ערעור, שלא הוגשה.

גם כאן יש מקום לפקפק בתום-ליבו של המערער שטען בערעורו כי יש כבר כונס נכסים ממונה וניסה להעלים מעימנו כי הלה ביקש להתפטר מתפקידו זה.

גם לעצם העניין מחלישה העובדה האמורה את טענת המערער. ככל שיש טענה על כי בית הדין לא נתן החלטה מפורשת המקבלת את בקשתו של כונס הנכסים האמור, או ככל שיש טענה על אי-בהירות שקיימת – ולדעתי אכן קיימת – בשאלה אם מינויה של באת כוח המשיבה לתפקיד כונסת הנכסים בא במקומו של מינוי הכונס הקיים בכלל או בנוסף לו ותוך החרגה של נכסים מסוימים מהכינוס הקיים ומסירת ניהול כינוסם שלהם בלבד לידי באת כוח המשיבה ככונסת נכסים, הרי שדרך המלך היא בקשת הבהרה מבית דין קמא ולא ערעור.

גם הטענה נגד מינויה של באת כוח המשיבה לתפקיד כונסת הנכסים אינה מצדיקה מתן רשות ערעור בנסיבות העניין – אפילו התבקשה רשות כזו, ולמעשה כאמור לא התבקשה – אכן דרך המלך היא מינוי באי כוח שני הצדדים או מינוי כונס נכסים חיצוני לתיק, אולם לא אחת נוהג בית הדין אחרת כששלישקול דעתו הדבר נצרך בשל אי-שיתוף הפעולה של אחד הצדדים העלול להביא, וודאי אם לכאורה כבר מביא, לתקיעת מקלות בגלגלי הכינוס אם זה ייעשה תוך שנדרש לו שיתוף פעולה של בא כוח המייצג את אותו צד המעוניין לעכב את הכינוס או תוך שאותו צד נמנע משיתוף פעולה עם כונס הנכסים החיצוני והלה מתקשה – ויש להניח שקושי דומה יעמוד גם בפני כונס חיצוני אחר – מלנהל הליך כינוס יעיל בתנאים אלה.

ד. סוף דבר, דין שני הערעורים – או שתי בקשות רשות הערעור שהיו צריכות להיות מוגשות והמשתמעות מתוך הערעורים – דחייה על הסף.

ממילא נדחת גם בקשת עיכוב הביצוע שהגיש המערער בעניינו של הערעור השני, עניין מינוי כונסת הנכסים.

לפנים משורת הדין לא יושתו הפעם הוצאות משפט.

ה. פסק הדין מותר בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ה באב התשפ"א (3.8.2021).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה